

Obsah

Předmluva ke druhému vydání	13
Úvod (Jiří Málek)	14
1 Historie anesteziologie (Jiří Pokorný, Jiří Málek)	15
1.1 Horace Wells a oxid dusný	15
1.2 Mortonův úspěch	16
1.3 Historie místní anestezie	17
1.4 Začátky anestezie v Českých zemích	18
1.5 Vznik samostatného oboru v Československu	18
2 Základní pojmy a rozdělení anestezie (Jiří Málek)	22
2.1 Základní pojmy	22
2.2 Rozdělení anestezie	22
3 Inhalační anestezie (Jiří Málek)	25
3.1 Úvod	25
3.2 Plynná inhalační anestetika	25
3.3 Kapalná inhalační anestetika	26
3.4 VIMA	28
3.5 Anesteziologické dýchací systémy a anesteziologický přístroj (Jiří Málek) .	28
3.5.1 Zdroj medicínálních plynů	28
3.5.2 Charakteristika anesteziologických systémů	30
3.5.3 Přídavná zařízení anesteziologického přístroje	32
3.5.4 Kontrola anesteziologického přístroje před celkovou anestézií	32
4 Nitrožilní anestetika, benzodiazepiny (Ladislav Hess)	34
4.1 Nitrožilní anestetika	34
4.2 Benzodiazepiny	37
5 Opioidy (Jiří Málek)	40
5.1 Morfiniformní analgetika používaná v anesteziologii	41
5.1.1 Morfin	41
5.1.2 Petidin	41
5.1.3 Fentanyl	42
5.1.4 Sufentanil	42
5.1.5 Alfentanil	43
5.1.6 Remifentanil	43
5.2 Agonisté κ – antagonisté μ receptorů	44
5.2.1 Nalbufin	44
5.3 Antidota opioidů	44

6	Svalová relaxancia (<i>Jiří Málek</i>)	45
6.1	Svalová relaxancia depolarizující	45
6.2	Svalová relaxancia nedepolarizující	47
6.2.1	Dlouhodobá	48
6.2.2	Střednědobá	48
6.2.3	Krátkodobá	49
6.3	Sledování účinku svalových relaxancií	49
6.4	Antagonizace účinku nedepolarizujících svalových relaxancií	49
7	Doplňovaná anestezie (<i>Jiří Málek</i>)	51
8	Lokální anestetika (<i>Michal Horáček</i>)	52
8.1	Tři generace lokálních anestetik	52
8.1.1	První generace lokálních anestetik – aminoestery	52
8.1.2	Druhá generace lokálních anestetik – aminoamidy	54
8.1.3	Třetí generace lokálních anestetik – „chirální kainy“	54
8.2	Trojí mechanismus účinku lokálních anestetik	54
8.2.1	Klasický lokálně anestetický účinek	55
8.2.2	Účinky lokálních anestetik na další buněčné struktury – účinky modulující blokádu i toxicitu	55
8.2.3	Alternativní účinky lokálních anestetik	56
8.3	Tři nejdůležitější vlastnosti lokálních anestetik	57
8.3.1	Rychlost nástupu účinku (latence)	57
8.3.2	Mohutnost účinku (potence)	58
8.3.3	Trvání účinku lokálních anestetik	58
8.4	Farmakokinetika lokálních anestetik	58
8.5	Nežádoucí reakce na lokální anestetika	61
8.5.1	Alergie na lokální anestetika	61
8.5.2	Toxicita – kardiotoxicita a neurotoxicita	62
8.5.3	Terapie toxických reakcí v důsledku podání lokálních anestetik ...	64
8.5.4	Prevence toxických reakcí	66
8.6	Přehled látek používaných v současnosti	66
8.6.1	Lidokain	66
8.6.2	Trimekain	66
8.6.3	Bupivakain	67
8.6.4	Ropivakain	67
8.6.5	Levobupivakain	67
8.7	Adjuvancia k lokálním anestetikům (<i>Dušan Mach</i>)	68
8.7.1	Adjuvancia u centrálních blokád	69
8.7.2	Adjuvancia u periferních blokád	69
9	Kombinovaná anestezie (<i>Jiří Málek</i>)	71
10	Příprava pacienta před anestezií (<i>Alice Kurzová</i>)	72
10.1	Vyšetření pacienta před plánovaným podáním celkové nebo místní anestezie	72
10.2	Klasifikace celkového fyzického stavu před anestezií	73

10.3	Předoperační vyšetření	75
10.3.1	Doba platnosti vyšetření	76
10.3.2	Odložení operačního výkonu	76
10.3.3	Doporučená laboratorní vyšetření	76
10.4	Vlastní předanestetické vyšetření	78
10.5	Informovaný souhlas pacienta s anestezií	80
10.6	Premedikace	80
10.7	Látky používané k premedikaci	81
10.7.1	Vagolytika	82
10.7.2	Opioidy a další analgetika	82
10.7.3	Antihistaminika	82
10.7.4	Alfa ₂ -sympatomimetika	83
10.7.5	Neuroleptika	83
10.7.6	Látky používané ke snížení objemu a kyselosti žaludečního obsahu	84
10.7.7	Antiemetika	84
10.8	Bezprostřední příprava před anestezií	84
10.8.1	Bezprostřední příprava před plánovaným výkonem	84
10.8.2	Anestezie pro neodkladné a akutní výkony	85
11	Základní anesteziologické postupy (Jiří Málek, Jan Šturma)	86
11.1	Zajištění dýchacích cest v anestezií	86
11.1.1	Obličejová maska	86
11.1.2	Vzduchovody	86
11.1.3	Tracheální rourka a tracheální intubace	87
11.1.4	Supraglotické pomůcky na zabezpečení průchodnosti dýchacích cest	97
11.1.5	Invazivní postupy zajištění dýchacích cest	99
12	Zajištění žilního přístupu (Jiří Málek)	101
12.1	Kanylace periferní žíly	101
12.2	Kanylace centrální žíly	101
12.3	Intraoseální přístup	102
12.4	Kanylace arterie	102
13	Průběh celkové anestezie (Jiří Málek)	103
14	Lokoregionální anestezie (Pavel Michálek)	105
14.1	Topická anestezie	105
14.2	Infiltrační anestezie	106
14.3	Intravenózní regionální anestezie	106
14.4	Okrsková anestezie	106
14.5	Svodná anestezie	107
14.5.1	Blokáda cervikálního plexu	108
14.5.2	Svodná anestezie v oblasti horní končetiny	108
14.5.3	Svodná anestezie v oblasti dolní končetiny	111
14.5.4	Svodná anestezie v oblasti trupu (mimo centrální míšní blokády) ..	113

14.5.5	Centrální míšní blokády	116
15	Monitorování a dokumentace v anesteziologii (<i>Jan Šturma</i>)	120
16	Léčba pooperační bolesti (<i>Jiří Málek</i>)	123
16.1	Terapeutické možnosti	124
16.1.1	Nefarmakologické postupy	124
16.1.2	Farmakoterapie	124
16.2	Základní přehled používaných látek	127
16.2.1	Neopioidní analgetika	127
16.2.2	Nesteroidní protizánětlivé léky	127
16.2.3	Opioidy	129
16.3	Volba pooperační analgezie podle jednotlivých typů operací	131
16.3.1	Výkony s předpokládanou malou pooperační bolestí	131
16.3.2	Výkony s předpokládanou střední pooperační bolestí	131
16.3.3	Výkony s předpokládanou velkou pooperační bolestí	131
16.4	Pooperační analgezie u geriatrických pacientů	131
16.5	Pooperační analgezie u dětí (<i>Vladimír Mixa</i>)	132
16.5.1	Krátké operační výkony	133
16.5.2	Střední operační výkony	133
16.5.3	Velké operační výkony	134
16.6	Pooperační analgezie u ambulantních operací	134
17	Komplikace během anestezie (<i>Jiří Málek, Dušan Mach</i>)	136
17.1	Riziko úmrtí nemocného	136
17.2	Maligní hypertermie	136
17.3	Centrální anticholinergní syndrom (<i>Jiří Málek</i>)	137
17.4	Další komplikace celkové anestezie	138
17.5	Komplikace při lokoregionální anestezii (<i>Dušan Mach</i>)	139
17.5.1	Obecné komplikace regionální anestezie	139
17.5.2	Běžné nežádoucí účinky a komplikace neuroaxiální blokády	139
17.5.3	Závažné komplikace neuroaxiální blokády	140
17.6	Dlouhodobé účinky anestezie	141
17.6.1	Anestezie a mozek ve vývoji	141
17.6.2	Pooperační kognitivní dysfunkce	141
18	Ambulantní anestezie (<i>Jiří Málek</i>)	144
19	Monitorovaná anesteziologická péče (<i>Jiří Málek</i>)	149
20	Základy anestezie dětí (<i>Vladimír Mixa</i>)	152
20.1	Fyziologické poznámky	152
20.2	Farmakologické zvláštnosti dětského věku	155
20.3	Příprava dítěte k anestezii	158
20.4	Zajištění cévního vstupu	159
20.5	Zajištění dýchacích cest	160
20.6	Anesteziologické přístroje a vybavení	161

20.7	Metodika vedení anestezie	162
20.8	Svodná anestezie u dětí	163
21	Anestezie a analgezie v porodnictví (Alice Kurzová)	165
21.1	Fyziologické změny spojené s těhotenstvím	165
21.2	Transplacentární přenos farmak	165
21.3	Anestezie pro císařský řez	166
21.3.1	Míšní svodná anestezie (subarachnoidální, epidurální, kombinovaná)	166
21.3.2	Celková anestezie	167
21.4	Analgezie v porodnictví	168
21.4.1	Systémová analgezie	168
21.4.2	Regionální analgezie	170
21.5	Resuscitace v těhotenství	171
22	Anestezie u urgentních výkonů (Jiří Málek)	173
23	Perioperační infuzní a transfuzní terapie (Jiří Málek)	176
23.1	Infuzní léčba	176
23.1.1	Krystaloidní roztoky	177
23.1.2	Koloidní roztoky	177
23.1.3	Transfuze krve	177
23.2	Postup při život ohrožujícím krvácení	180
24	Neodkladná resuscitace (Jiří Knor, Jiří Málek)	182
24.1	Vymezení pojmů	182
24.2	Diagnóza selhání životních funkcí	182
24.3	Terapie selhání životních funkcí	183
24.3.1	Základní neodkladná resuscitace	183
24.3.2	Rozšířená neodkladná resuscitace	185
24.3.3	Neodkladná resuscitace v nemocnici	186
24.3.4	Resuscitace dětí	187
24.3.5	Resuscitace novorozence po porodu	188
24.4	Resuscitace za specifických situací	188
24.4.1	Zástava oběhu během anestezie	188
24.4.2	Zástava oběhu u těhotné	189
	Seznam videozáznamů na DVD	191
	Seznam zkratk	193
	Jmenný rejstřík	195
	Věcný rejstřík	197
	Souhrn	207
	Summary	208